

1981, 18. února – Sdělení VONS č. 233 „Pobuřující odsouzení Petra Šantory“ o rozsudcích Okresního soudu v Ústí nad Labem a Krajského soudu v Ústí nad Labem odsuzujících Petra Šantoru pro trestný čin pobuřování k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Petr Šantora, nar. 17. 7. 1955, dělník, bytem Chomutov, Václavská 4049, přechodně Ústí n. Labem, Purkyňova 1180, je samostatně uvažujícím člověkem, kterému nestačí životní a společenskou realitu pouze registrovat, ale cítí potřebu se vůči ní vymezovat a zaujímat k ní vlastní stanoviska, se kterými se netají. To se mu ovšem stalo osudným.

Dne 12. 3. 1980 byla u něho provedena domovní prohlídka, při níž StB zabavila různé písemnosti – stať Václava Havla Moc bezmocných, sdělení VONS č. 115,¹ vlastní tvorbu aj.² Petr Šantora byl obviněn z trestného činu pobuřování podle § 100 tr. z. a vzat do vazby.³

Dne 22. 7. 1980 se konalo u Okresního soudu v Ústí nad Labem hlavní líčení za předsednictví JUDr. Jana Hájka. Senát shledal P. Šantoru vinným v plném rozsahu a odsoudil jej k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku do I. NVS.⁴ Podle rozsudku se měl P. Šantora dopustit trestného činu pobuřování (§ 100 odst. 1, písm. a + odst. 2 tr. z.) tím, že „rozšiřoval mezi spoluzaměstnanci a svými přáteli písemné materiály s obsahem zaměřeným proti společenskému a státnímu zřízení republiky ... tendenčně a jednostranně informoval o průběhu trestného stíhání vedeného proti členům VONS ... toto činil z nepřátelství k socialistickému a státnímu zřízení ČSSR“.⁵ Dotyčné písemnosti (eseje, petiční dopisy, časopis Listy, vlastní tvorba) věcně a kriticky upozorňovaly na nedostatky stávajících společenských struktur: neměly tudíž vůbec pobuřující charakter (t. j. znevažující autoritu státních orgánů a vyvolávající nenávistné nálady). Veřejné vyslovení vlastních názorů ohledně odsouzení šesti členů VONS nemůže být přece důvodem trestního postihu, protože zde nebyl

úmysl vzbudit nepřátelství ke společenskému a státnímu zřízení. Jednání Petra Šantory bylo motivováno snahou vysvětlit, že je třeba aplikovat čl. zákony v souladu s ratifikovanými mezinárodními pakty.

Při pozdějším odvolacím řízení Krajský soud v Ústí nad Labem zvýšil uložený trest na 18 měsíců nepodmíněně, což odůvodnil zvláště vysokou společenskou nebezpečností jednání obviněného.⁶

Petr Šantora je nyní ve výkonu trestu v NVÚ Plzeň-Bory.⁷

Celý případ zřetelně dokumentuje, že čl. policejní a justiční orgány svévolně přehlížejí při svém rozhodování Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (č. 120/76 Sb.), který je nedílnou součástí čl. právního řádu. V čl. 19 tohoto paktu se praví: „Každý má právo zastávat svůj názor bez překážky; každý má právo na svobodu projevu: toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem...“

Informace o Chartě 77, r. 4, 1981, č. 3, s. 6–7.

POZNÁMKY

¹ Dokument č. 116. Jedná se o sdělení VONS „Deset členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných ve vazbě“ o rozsáhlé policejní akci proti členům VONS.

² Prohlídku v přechodném bydlíšti Petra Šantory na ubytovně n. p. Spolek pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem nařídil vyšetřovatel oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Ústí nad Labem npor. Zdeněk Fleming se souhlasem okresního prokurátora v Ústí nad Labem prom. práv. Svatopluka Bundy 12. 3. 1980. Domovní prohlídka byla provedena téhož dne. Další domovní prohlídka byla uskutečněna 14. 3. 1980 v místě Šantorova trvalého bydlíště a 17. 3. 1980 na jeho pracovišti, a to na základě usnesení vyšetřovatele oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Ústí nad Labem nstržm. Richarda Němce ze 14. 3. 1980.

V souvislosti s trestním stíháním P. Šantory byla 21. 3. 1980 provedena též prohlídka v pokoji Petra Švestky na ubytovně n. p. Spolek pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem, proti níž podal Švestka stížnost, kterou krajská prokurátorka v Ústí nad Labem (v zastoupení JUDr. Natál-

kou Heřmanovou) dne 31. 3. 1980 zamítla. Dále byla provedena na základě usnesení vyšetřovatele odboru vyšetřování Státní bezpečnosti Krajské správy SNB Ústí nad Labem por. Antonína Nováka z 27. 3. 1980 domovní prohlídka u Miloslava Maška na faře římskokatolické církve v Rejšicích. Petr Švestka i Miloslav Mašek byli stíháni odborem vyšetřování VB Krajské správy SNB Ústí nad Labem pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů. K tomu viz sdělení VONS č. 259, dokument č. 260, Všechny výše citované dokumenty jsou uloženy in: OS v Ústí nad Labem, soudní spis k případu Petra Šantory (spis. zn. 6 T 211/80) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 4 Rt 18/90.

- ³ Šantorovo stíhání pro trestný čin pobuřování zahájil svým usnesením z 12. 3. 1980 vyšetřovatel oddělení vyšetřování VB Okresní správy SNB Ústí nad Labem npor. Zdeněk Fleming. Proti tomuto usnesení si podal Šantora stížnost, kterou okresní prokurátor v Ústí nad Labem prom. práv. Svatopluk Bunda 14. 3. 1980 zamítl a současně na Šantoru uvalil vazbu. O čtvrt roku později 10. 6. 1980 podal na Šantoru obžalobu.

V závěrečné zprávě o vyšetřování z 5. 6. 1980 uvedl vyšetřovatel odboru vyšetřování Státní bezpečnosti Krajské správy SNB por. Antonín Novák, že „*vyšetřovatelem bylo zjištěno, že obviněný ŠANTORA nejpozději v průběhu roku 1979 postupně získal více písemností, jejichž obsah hrubě napadá socialistické společenské a státní zřízení ČSSR, činnost státních orgánů, vedoucí úlohu KSČ apod. a z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení seznámil s obsahem těchto písemností další osoby s cílem vyvolávat nespokojenost s poměry v ČSSR a nedůvěru ke státním a stranickým orgánům*“. Tamtéž.

- ⁴ K průběhu hlavního líčení u Okresního soudu v Ústí nad Labem viz protokoly o hlavním líčení ze 16. 7. a 28. 7. 1980 uložené in: tamtéž; též rukopisné poznámky o průběhu hlavního líčení u Okresního soudu v Ústí nad Labem a o průběhu odvolacího řízení u Krajského soudu v Ústí nad Labem ve věci P. Šantory uložené in: LP, Sb. VONS, inv. č. 290, sign. IV/1, kart. 46.
- ⁵ Celá citace přesně zní: „*Petr Šantora [...] je vinen, že od března r. 1979 až do 12. 3. 1980, kdy byl zadržen, na svém pracovišti v provozu UP – 1 a v provozu Dian n. p. Spolek pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem, a na ubytovně této organizace v Ústí nad Labem, v ul. Purkyňova č. 1180, a dále v restauraci Ústečanka v Ústí nad Labem, rozšiřoval mezi spoluzaměstnanci a svými přáteli písemné materiály s obsahem zaměřeným proti společenskému a státnímu zřízení republiky a dále za stejných místních a časových okolností své spolupracovníky a známé tendenčně a jednostranně informoval o průběhu trestného stíhání, vedeného proti členům tzv. skupiny ‚Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných‘, přičemž podklady získal poslechem tendenčně orientované rozhlasové stanice Svobodná Evropa a toto činil z nepřátelství k socialistickému a státnímu zřízení Československé [socialistické] republiky*“.

Šantora se proti rozsudku odvolal. V odůvodnění odvolání z 11. 9. 1980 především zdůraznil, že v žádném případě nenaplnil subjektivní stránku

trestného činu pobuřování, neboť ve svém jednání nebyl veden nepřátelstvím k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky. Ani hodnocení jeho osoby ve spise nepodporuje tvrzení o této motivaci. Nikdy nebyl soudně trestán, těší se celkově dobré pověsti a má výbornou pracovní morálku. Rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem vynesený senátem složeným z předsedy Jana Hájka a soudců Anny Mrkvičkové a Josefa Hladíka i odůvodnění Šantorova odvolání proti rozsudku jsou uloženy in: OS v Ústí nad Labem, soudní spis k případu Petra Šantory (spis. zn. 6 T 211/80) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. 4 Rt 18/90. Proti rozsudku se odvolal i okresní prokurátor v Ústí nad Labem.

⁶ Krajský soud v Ústí nad Labem z podnětu okresního prokurátora v Ústí nad Labem rozsudek prvoinstančního soudu zrušil a vynesl rozsudek nový, v němž Šantoru odsoudil pro trestný či pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a) a c) a odst. 2 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců se zařazením do I. nápravně výchovné skupiny a k propadnutí některých věcí zajištěných při domovních prohlídkách. Rozsudek vynesený 23. 9. 1980 senátem Krajského soudu v Ústí nad Labem, složeným z předsedy JUDr. Jiřího Malíka a soudců JUDr. Zdeňka Pánka a JUDr. Františka Nováka, je uložen in: tamtéž.

⁷ Šantora byl již od svého zadržení 12. 3. 1980 držen ve věznici v Litoměřicích. Po pravomocném odsouzení byl dne 2. 10. 1980 dodán k výkonu trestu do NVÚ Plzeň-Bory, odkud byl po vykonání celého trestu 11. 9. 1981 propuštěn na svobodu. Tamtéž, hlášení z Nápravně výchovného ústavu Plzeň-Bory o změnách u odsouzeného P. Šantory ze 3. 10. 1980 a 11. 9. 1981.